

Plán prevence sociálně patologických jevů

Minimální preventivní program

Školní rok 2022-2023

Zpracovala: Mgr. Lenka Habartová, školní metodik prevence

Základní škola a Praktická škola Čtverka, Uherský Brod je úplná škola s devíti postupnými ročníky pro žáky s mentálním postižením, včetně souběžného postižení více vadami nebo autismem. V letošním školním roce se splnil dlouho plánovaný cíl vedení školy, pedagogických pracovníků a hlavně rodičů žáků a slavnostně jsme zahájili výuku v 1. ročníku nově zřízené praktické školy jednoleté pro absolventy ZŠ speciální. Součástí školy je školní družina. Kapacita školy je 76 žáků a kapacita školní družiny 30 žáků.

V letošním školním roce nastoupilo 61 žáků.

Výuka v 1. - 9. ročníku ZŠ probíhá podle ŠVP ZŠ s názvem „Společnou cestou“ a výuka v 1. - 10. ročníku ZŠS je realizována podle ŠVP „Škola pro radost“.

Základní škola nemá vlastní budovu. Sídlí v prostorách ZŠ Na Výsluní 2047 v Uherském Brodě.

Motto letošního MPP zní:

**“Když je prima parta lidí, ve škole se dětem líbí.
Žádný stres a žádná rvačka učení je přece hračka.”**

MPP je zaměřen:

1. na předcházení rizikových projevů v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, rasismus
- b) záškoláctví
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- e) poruchy příjmu potravy
- f) negativní působení sekt
- g) sexuální rizikové chování

Řada preventivních prvků je včleněna do školního vzdělávacího programu.

Již několik let úspěšně budujeme spolupráci s pracovníci Nízkoprahového zařízení Šrumec Uherský Brod, které našim žákům hravou formou prezentují témata, jejichž neznalost může dětem v období dospívání přivodit velmi nepříjemné zkušenosti.

Odolnost organismu posiluje i fyzická zdatnost. Dlouhodobě spolupracujeme s týmem pracovníků Městského domu dětí a mládeže Uherský Brod, kteří se nám věnují v kroužku Pohybových her. Součástí MPP je široká nabídka vhodných aktivit, které pomáhají upevňovat soudržnost třídních kolektivů a celkově zpříjemňují školní atmosféru. Pokud se přes veškerá preventivní opatření vyskytnou mezi dětmi konflikty, požádáme o pomoc s jejich řešením i SVP HELP Uherské Hradiště.

2. na předcházení školní neúspěšnosti

= selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu špatným prospěchem i vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole.

Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy.

Faktory školní neúspěšnosti

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
- poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence,
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu,
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče,
- rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou,
- nadměrně ochranné rodinné prostředí,

- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem), ohrožení sociálně patologickými jevy,
- dítě – cizinec.

Žák je ohrožen školní neúspěšností, když

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly,
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření,
- jeho příprava není systematická.

Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky, poruchy chování, zvýšená absence, záškoláctví, obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

Přecházení školní neúspěšnosti

- přiměřené nároky, pravidelná docházka do školy, kontrola zadaných úkolů, motivace
- zdůrazňovat pozitivní stránky žáka, podporovat jeho aktivitu a příležitost zažít úspěch
- právo na vlastní názor,
- vyhýbat se negativnímu srovnávání,
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka.

Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

1. **Vyučující v daném předmětu** vyhodnotí - zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém. Informuje rodiče žáka a třídního učitele.
 - **Třídní učitel** ověří, zda se problém týká jednoho předmětu, nebo více, případně i ve spojení s výchovnými problémy a ***kontaktuje rodiče:***
 1. nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, s výchovným poradcem, šmp, vedením školy
 2. svolá jednání výchovné komise - z jednání je vyhotoven písemný záznam s doporučením školy vůči rodičům a požadavky rodičů vůči škole

Je uplatňován třístupňový model péče

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC).

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo jen u některých vyučujících. Na toto téma případně zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost, zajišťuje zpětnou vazbu od rodičů žáků (*vypracovat evaluační dotazníky*).

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- zvýšená motivace žáka k učení = pozitivní hodnocení, přiměřený rozsah učiva, podpůrné pomůcky (specifikovat přehledy), využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, na žádost rodičů slovní hodnocení
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC),

- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu,
- přiměřené domácí úkoly
- sestavení plánu pedagogické podpory,
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy,
- vzdělávání podle IVP – doporučení SPC
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka, tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí,
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Na jednání pedagogických rad je vyhodnocována situace vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností – viz. zápisy z ped. rad.

Škola si v prevenci stanovuje dlouhodobé cíle

- vytváření kvalitního prostředí ve třídách a škole,
- trvalé sledování a vyhodnocování školní neúspěšnosti, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,
- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů pro oblast školní neúspěšnosti,
- poskytovat nabídku pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace,
- školní poradenské zařízení vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

Cíle MPP

1. *Zajistit klidnou atmosféru pro přiměřený rozvoj žáků se specifickými poruchami a fyzickým handicapem.*

V atmosféře důvěry se žáci lépe socializují a posléze jsou i více motivovaní k učení.

V návaznosti na dlouhodobé cíle jde o zlepšování přátelské atmosféry ve třídách.

Vedení žáků k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.

Pomáhat žákům odhadnout své schopnosti a možnosti pro výkon budoucí pracovní činnosti.

2. *Posilovat duševní odolnost vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům, které pramení z různého sociálního prostředí a rodinného zázemí.*

Základem je důvěra rodičů ve školní pravidla a snaha o jejich dodržování, smíření rodičů s možnostmi dítěte a reálný postoj k jeho školní úspěšnosti. Vyrovnaný rodič je základním stavebním kamenem pro klidný vývoj dítěte.

V návaznosti na dlouhodobé cíle chceme vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí, přírodě.

3. *Vést k odpovědnosti za vlastní chování a způsob života.*

S pomocí rodiny budovat výukové návyky i chuť pracovat a plnit úkoly.

Budeme se snažit navázat na dlouhodobé cíle: Rozvíjení schopnosti spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

4. *S ohledem na dodržování hygienických pravidel pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily při stmelování třídních kolektivů včetně zapojení do týmové práce.*

Přirozená soutěživost ve třídním kolektivu má pozitivní vliv na prospěch žáků. Výukový proces co nejvíce přizpůsobit schopnostem a možnostem žáků. Soustředit se na základní poznatky, aby žáci zažili úspěch, který se stane u mnohých motivací k lepším výsledkům v učení. Příklady táhnou.

Návaznost na dlouhodobé cíle: Důsledné trvání na dodržování pravidel školního řádu.

Důsledné dodržování epidemiologických a hygienických nařízení.

5. *Zdravý životní styl a denní režim - předchází vzniku závislostního chování.*

Vhodnou nabídkou aktivit zvýšit zájem dětí o školní kroužky a zapojování se do mimoškolních sportovních, kulturních a tvořivých činností. V posledních letech monitorujeme zvýšený zájem o všechny nabízené aktivity a budeme v této činnosti nadále pokračovat. Z dlouhodobé perspektivy jde o systematické vedení ke zdravému životnímu stylu, bezpečnosti a ochraně zdraví.

6. *Desatero bezpečného internetu.*

Vzhledem k nárůstu nevhodných cílených útoků na sociálních sítích nabízet žákům informace zaměřené na kyberstalking, kybegrooming, sexting, netolismus....

Nejen žáky, ale i rodiče je třeba seznamovat s riziky využívání sociálních sítí.

Zamezit zejména on-line hazardním aktivitám blokováním přístupu na hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi).

Sledovat u žáků 2. stupně ZŠ novodobé projevy související s riziky kyberšikany, sextingu,... a důsledně dbát na jejich řešení! Zavedení již dříve využívaného postupu dle školního řádu = odkládání mobilních telefonů žáky na bezpečné místo v době výuky.

PPREVENTIVNÍ AKTIVITY V TOMTO ŠKOLNÍM ROCE

Seznámení žáků i rodičů se všemi body školního řádu – prevence prekriminálního a kriminálního chování

Poučení žáků o bezpečnosti v hodinách TV, VV, PV

Pravidelná kontrola školní docházky

Návštěvy kulturních představení – prevence projevů agrese

Účast žáků na 13. ročníku krajské olympiády speciálních škol v lehké atletice – prevence rizikových sportů

Týdenní adaptační pobyt v rekreačním středisku Revíka Vizovice – prevence šikany

Canisterapie – průběžně 1x měsíčně pro všechny zájemce – prevence rasismu a xenofobie

Muzikoterapie – průběžně 1x měsíčně pro všechny zájemce

Plavecký výcvik pro žáky 5. – 10. ročníku ZŠS a 5. – 9. ročníku ZŠ v průběhu 1. pololetí -

CPA Delfín Uh. Brod – prevence rizikových sportů

Aktivní třídění odpadu ve třídách i budově školy – prevence v adiktologii – užívání návykových látek

Prezentace školy na veřejnosti: prezentace školní činnosti na akci Město lidem, výstava výtvarných prací žáků s názvem „Jsem, jaký jsem“, školní sportovní den – prevence prekriminálního a kriminálního chování

Dopravní výchova pro žáky 6. – 9. ročníku – prevence rizikového chování v dopravě

Školní výlety – zaměřené na prevenci záškoláctví, šikany, rizikového chování v dopravě

Den dětí – prevence šikany

Besedy: volba povolání, zdravá výživa, ekologie, dospívání, Policie ČR, lékař

Návštěva Úřadu práce Uh. Hradiště – žáci 8. – 9. ročníku

Návštěva Městského úřadu a jeho odborů v rámci učiva OV – žáci 6. – 9. ročníku

Dny otevřených dveří na SOU v regionu – žáci 7. – 9. ročníku

Den s Policií ČR – ukázky činnosti IZS

Den Země

Pohybové hry pro žáky 2. stupně ZŠ a ZŠS

Projektové dny mimo školu: Hipoterapie na Vyškovci

Programy z nabídky Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Šrumeč Uh. Brod

- ZŠ speciální 3. – 9. ročník, téma Finanční gramotnost
- ZŠ 6.+7 třída, téma Krizové situace
- ZŠ 8. + 9. ročník, téma Závislosti
- ZŠ 1. stupeň, téma Chování v kolektivu

Objednané programy SVP HELP Uherské Hradiště a MADIO Zlín

- Pokračování v prevenci negativních vlivů v chování v třídním kolektivu 8. a 9. ročníku (spolupráce s MADIO)
- Rizika drogové závislosti pro žáky 2. stupně ZŠ
- Všeobecná primární prevence se zaměřením na vztahy v kolektivu pro žáky 6. + 7. ročníku

V případě závažných porušení školního řádu žáky bude pedagogický sbor postupovat podle vypracovaných krizových plánů:

Krizový plán při mimořádné události,

Krizový plán I. (1. a 2. stadium šikany, kyberšikana),

Krizový plán II. (3. až 5. stadium šikany),

Postup při napadení žáka/pracovníka školy žákem školy,

Krizový plán při řešení opakovaných výchovných problémů žáka

Krizové plány jsou vyučujícím k dispozici v písemné podobě ve sborovně a v emailových adresách.

Při předcházení závažných porušení školního řádu a při jejich řešení spolupracuje vedení školy s dalšími institucemi a orgány:

SVP Help Uherské Hradiště, Uherský Brod

Policie ČR Uherské Hradiště, Uherský Brod

OSPOD Uherský Brod

SPC Zlín Lazy

SPC Zlín Středová

Dětské centrum Zlín

Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi Uh. Brod

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Šrumec Uh. Brod

Za sklem, Zlín

RZS

SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

Preventivní témata jsou nedílnou součástí ŠVP.

1. stupeň: 1. – 3. ročník ZŠ (1. – 6. ročník ZŠS)

V 1. – 3. ročníku zařazovat prevenci při všech vhodných příležitostech do výuky ve Čtení, Řečové výchově, Prvouce, Tělesné výchově, Pracovním vyučováním.

Základem práce je:

- rozvíjení myšlení a řeči – vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc umění říct NE
- osvojování základů slušného chování, dodržování školního řádu, osvojování vhodného chování k spolužákům, učitelům, neznámým lidem, vytváření dobrých vztahů v kolektivu, pomáhat svým spolužákům, respektovat jejich individuální zvláštnosti
- podle svých možností chránit své zdraví
- vytváření pozitivního vztahu k přírodě, zásady chování v přírodě, ochrana přírody
- režim dne, využití volného času, opatrnost a bezpečnost při hrách a ve volném čase
- bezpečná cesta do školy, adresa bydliště, chování při dopravní nehodě
- vhodná prevence patologických jevů, která pomáhá vytvářet u dětí pocit osobního bezpečí a upevňovat zásady zdravého životního stylu.

Prevence je vedena v třídním kolektivu průběžně třídní učitelkou, která činnost žáků motivuje pochvalou.

1. stupeň: 4. – 5. ročník ZŠ

Témata prevence rizikového chování ve 4. – 5. ročníku jsou obsažena především v předmětech Český jazyk, Řečová výchova, Přírodověda, Vlastivěda, Tělesná výchova, Pracovní vyučováním.

Základem práce je:

- schopnost vyjádřit vlastní názor, vyhledávání informací směřujících k řešení problémů
- vytváření pozitivních mezilidských vztahů, osvojování si pravidel slušného chování

- podpora při upevňování citového vztahu k místu a zemi, kde žijeme
- vytváření základních pracovních návyků
- dodržování zásad ochrany životního prostředí
- prevence zdraví - zdravá strava, pitný režim, režim dne, význam aktivního pohybu
- znalost důležitých telefonních čísel – první pomoc, policie, hasiči, tísňová linka
- rozpoznávání nevhodného jednání a chování vrstevníků a dospělých ve svém okolí (krádež, šikana, zneužívání, týrání) a znalost jeho postihu
- preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek, osobní bezpečí, ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním, vyhledání pomoci
- dodržování zásad ochrany společenských hodnot
- znalost základních práv dítěte a povinností žáků
- schopnost přiměřeně reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Témata primární prevence budou průběžně plnit vyučující jednotlivých předmětů.

2. stupeň: 6. – 9. ročník ZŠ (7. – 10. ZŠS)

Nosnými předměty v prevenci proti drogám a jiným patologickým jevům jsou Výchova ke zdraví

Občanská výchova, Přírodopis, Chemie, Tělesná výchova a Český jazyk. Do učebních plánů jednotlivých ročníků jsou rozpracována témata – ochrana člověka za mimořádných situací, zdravotní výchova, výchova k volbě povolání.

Primární prevence je zaměřena na témata:

- respektování sebe sama i druhých – kamarádství, přátelství, láska, manželství a rodičovství, úcta ke stáří, pomoc zdravotně handicapovaným spoluobčanům
- základní pravidla společenského soužití, úcta k člověku, ochrana života, mravní hodnoty, rovnoprávnost, solidarita
- nebezpečí náboženských sekt
- člověk a volný čas, způsoby zdravé seberealizace, volnočasové aktivity
- vandalismus, záškoláctví, alkoholismus, agresivita, postih za nezákonné jednání a chování
- naše vlast, principy demokracie, spolurozhodování občanů v politickém životě
- zdravý životní styl - zásady správné výživy, poruchy příjmu potravy, respektování zdravotního stavu svých vrstevníků, odpovědnost za ochranu zdraví, prevence
- zdravé sebevědomí, pozitivní životní cíle, systém osobních hodnot, adaptace na změny
- cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací, psychohygienu – předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- bezpečné chování v silničním provozu – dopravní výchova
- ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy, preventivní a lékařská péče, sexuální dospívání a reprodukční zdraví – antikoncepce, předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní

identity, základy péče o dítě

- způsoby bezpečného chování v kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích, schopnost vyhledat odbornou pomoc
- odmítnutí drogy a jiné škodliviny, zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
- vědět o centrech odborné pomoci a vyhledat a použít jejich telefonní čísla
- šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, reklamní vlivy, násilí v médiích
- nebezpečí rasismu a xenofobie, kultura a tradice ostatních národů, zájmy minoritních skupin, svoboda víry a náboženského vyznání
- podstata a fungování demokratické společnosti
- základní práva a povinnosti občanů, práva dítěte a jejich ochrana, týrané a zneužívané dítě, právo rodinné, poškozování lidských práv, diskriminace
- trestná činnost mládeže, druhy a postihy protiprávního jednání
- kvalifikace, rekvalifikace, pomoc v nouzi
- systém sociální a zdravotní péče, zdravotní a sociální pojištění, pomáhající organizace (krizová centra)
- ochrana osob za mimořádných událostí - důležitá telefonní čísla, evakuace

Témata primární prevence budou průběžně plnit vyučující jednotlivých předmětů.

Realizace preventivních aktivit bude záviset na případných omezeních, která mohou být stanovena v případě zvýšeného výskytu covid – 19.

NABÍDKY ZÁJMOVÝCH KROUŽKŮ

V letošním roce nabízí škola svým žákům pro kvalitní trávení volného času kroužek deskových her a čtenářský kroužek.

Děti z věřících rodin mají možnost docházet 1 x týdně do hodiny náboženství.

Volný čas dětí po skončení vyučování zajišťuje školní družina „Korálek“, která nabízí dětem pestré využití společně stráveného času a pravidelný pobyt na dopravním hřišti.

ZÁVĚR

Na základě důsledného dodržování pravidel školního řádu a jasných pravidel soužití v třídních kolektivech se snažíme vybavit děti schopností zvládat stresové situace, najít své místo ve společnosti svých vrstevníků a dokázat se pomocí zdravého životního stylu a vytvořeného režimu dne ubránit negativním vlivům současné společnosti. Žáky vedeme k samostatnosti v plnění základních každodenních úkonů a orientaci ve známém prostředí. Prioritou školy je motivace žáků k dalšímu sebevzdělávání jako prostředku pro budoucí pracovní uplatnění.

Plnění daných úkolů a cílů a řešení vzniklých problémů se opírá o stávající platné dokumenty v resortu MŠMT (STRATEGIE, VYHLÁŠKY, ZÁKONY)

VYHODNOCENÍ MPP

Vyhodnocení celého programu bude provedeno v září roku 2023. Školní metodik prevence povede průběžné záznamy, s jejichž výsledky bude na pedagogických radách seznamovat vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky. Zákonní zástupci dětí si mohou výsledky plnění preventivního programu přečíst na webových stránkách školy www.zsctverka.cz

INTERNETOVÉ STRÁNKY V ČR VĚNUJÍCÍ SE PREVENCI

<http://adiktologie.cz>

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/566/3246/Technologicke-zavislosti>

<http://business.center.cz/business/pojmy/p1157-presumpce-neviny.aspx>

<http://casmp.cz>

<http://bezpecnyinternet.cz>

<http://e-bezpeci.cz>

<http://e-nebezpeci.cz>

<http://www.cs.wikipedia.org>

<http://www.fsps.muni.cz/sdetmivpohode/www.ibesip.cz>

<http://www.msmt.cz>

<http://www.poradenskecentrum.cz>

<http://www.prevence-info.cz>

<http://rvp.cz>

<http://saferinternet.cz>

<http://www.sekty.cz>

<http://www.sexting.cz>

<http://svetaplikasi.tyden.cz/rodicovska-kontrola-aplikace-ktere-pohlidaji-vase-deti>

<http://spolecnekbezpeci.cz>

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

<http://www.nntb.cz>